

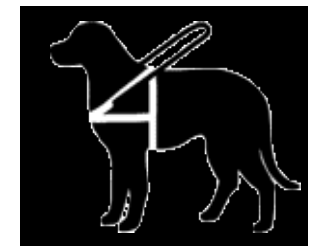
Systemy wspomagania osób niewidomych w samodzielnym poruszaniu się

Paweł Strumiłło, Michał Strzelecki

Zakład Elektroniki Medycznej

Problemy osób niewidomych

- **Utrata wzroku** - podstawy zmysł (90% informacji); wpływa negatywnie na inne funkcje psychofizyczne
- Wykluczenie społeczne i zawodowe (brak wykształcenia, kilka procent zatrudnionych)
- Zależność od pomocy innych osób (rodzina, opiekunowie), tresowanych zwierząt
- 3-4 osób na 1000 mieszkańców Europy to niewidomi (starzejące się społeczeństwo w 2030 25% osób ukończy 65 rok życia)

Problemy osób niewidomych – samodzielne poruszanie się

Samodzielne poruszanie się i bezpieczeństwo:

- omijanie przeszkód i innych użytkowników drogi
- lokalizacja nieciągłości nawierzchni (wykopy, schody...)
- unikanie kolizji z pojazdami w ruchu
- unikanie napadów, kradzieży, ...

*Przeprowadzono 20 ankiet
z osobami niewidomym*

Nawigacja:

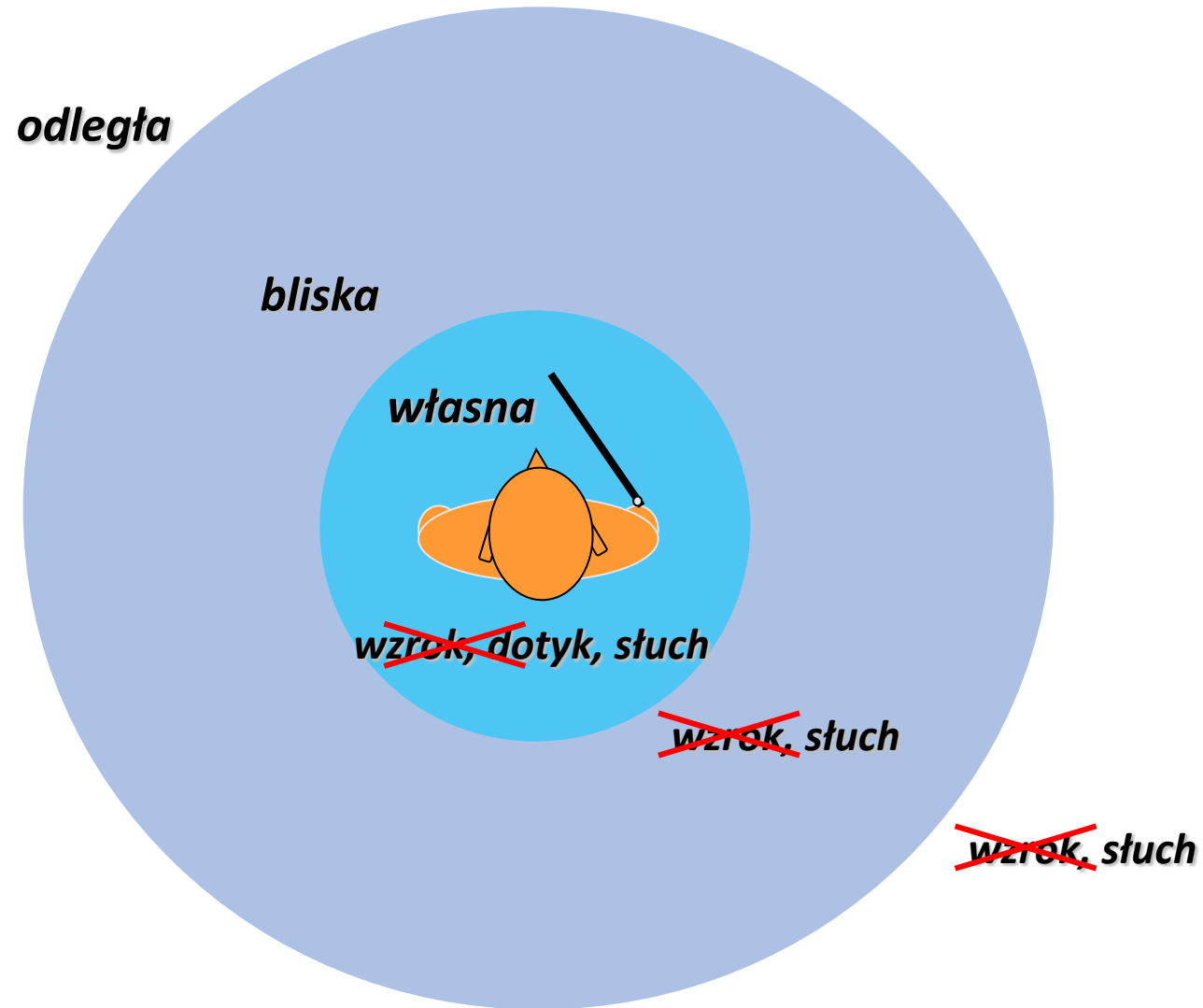
- rozpoznawanie własnej lokalizacji i orientacji względem otoczenia
- utrzymywanie kierunku
- wyznaczanie trasy powrotnej

Dostęp do informacji:

- tekst, znaki graficzne

Reguła percepcyjnej ważności

Biała laska

Powszechnie stosowana przez niewidomych, (ang. **white cane**).
Wykonywana z aluminium, grafitu lub innych lekkich materiałów.
Są wersje składane.

Czas treningu ok. 100 godz.

Zalety: pomocna w ostrzeganiu o przeszkodach w bliskim otoczeniu (w tym o nieciągłości podłoża: uskoki, krawężniki), tania, lekka, informuje inne osoby o niewidomym.

Wady: wymaga ręcznego przeszukiwania otoczenia i kontaktu mechanicznego z przeszkodą, zajęta jedna ręka osoby niewidomej, ograniczony zasięg, nie chroni głowy, może być przyczyną wypadków użytkownika i osób z otoczenia.

Pies przewodnik

Rzadko wykorzystywany przez niewidomych pomocą (<1% niewidomych), (ang. **guide dog**)

Zalety: zwiększa bezpieczeństwo osoby niewidomej, nawiguje wg nauczanej ścieżki.

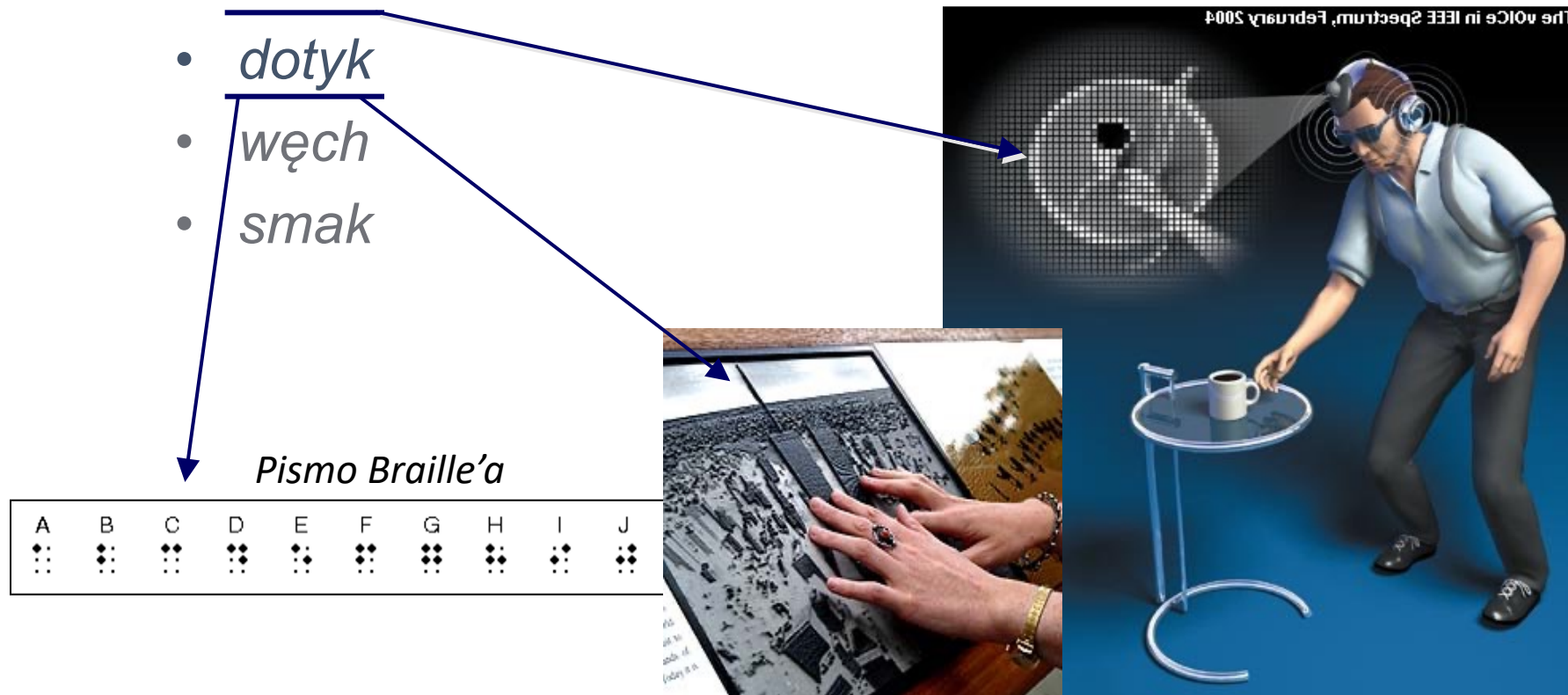
Wady: drogi (ok. 60tys. USD) i długotrwały trening psa, średni czas korzystania z pomocy psa ok. 6 lat, pies wymaga dodatkowej opieki i ponoszenia kosztów utrzymania, kłopotliwe korzystanie ze środków transportu, w praktyce utrudniony dostęp do sklepów, urzędów, ...

[Leonard Cheshire Disability](#)

Idea substytucji sensorycznej

- ~~wzrok (80-90% informacji o otoczeniu)~~
- słuch
- dotyk
- węch
- smak

Kazimierz Noiszewski (1859–1930)

- profesor okulistyki USB (1919-21) i UW (1921-29); opracował oryginalną metodę przeszczepiania rogówki (1921)
- skonstruował **elektroftalm** (tzw. sztuczne oko), urządzenie przetwarzające energię świetlną (fotokomórka selenowa) na bodźce dźwiękowe (**1889**)

Klinika Okulistyki
Wydziału Lekarskiego
Akademii Medycznej w Warszawie

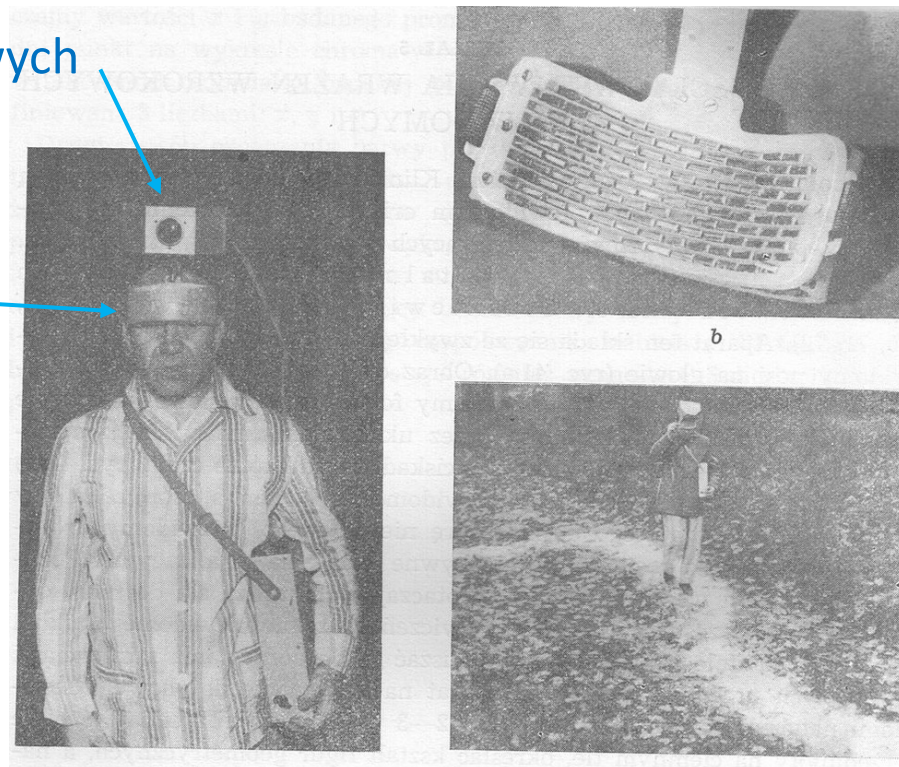

Witold Starkiewicz (1906–1978)

- lekarz-okulista, naukowiec i nauczyciel akademicki, profesor i rektor Pomorskiej Akademii Medycznej
- rozszerzył konstrukcję **elektroftalmu**, urządzenie przetwarzało energię świetlną na bodźce dotykowe (**1960**)

120 fotoczułych elementów kadmowych

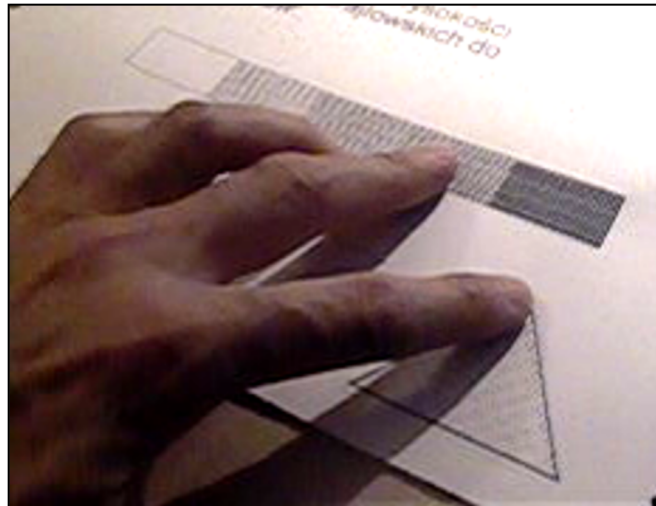
120 uciskadeł elektromagnetycznych

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Elektroftalm>

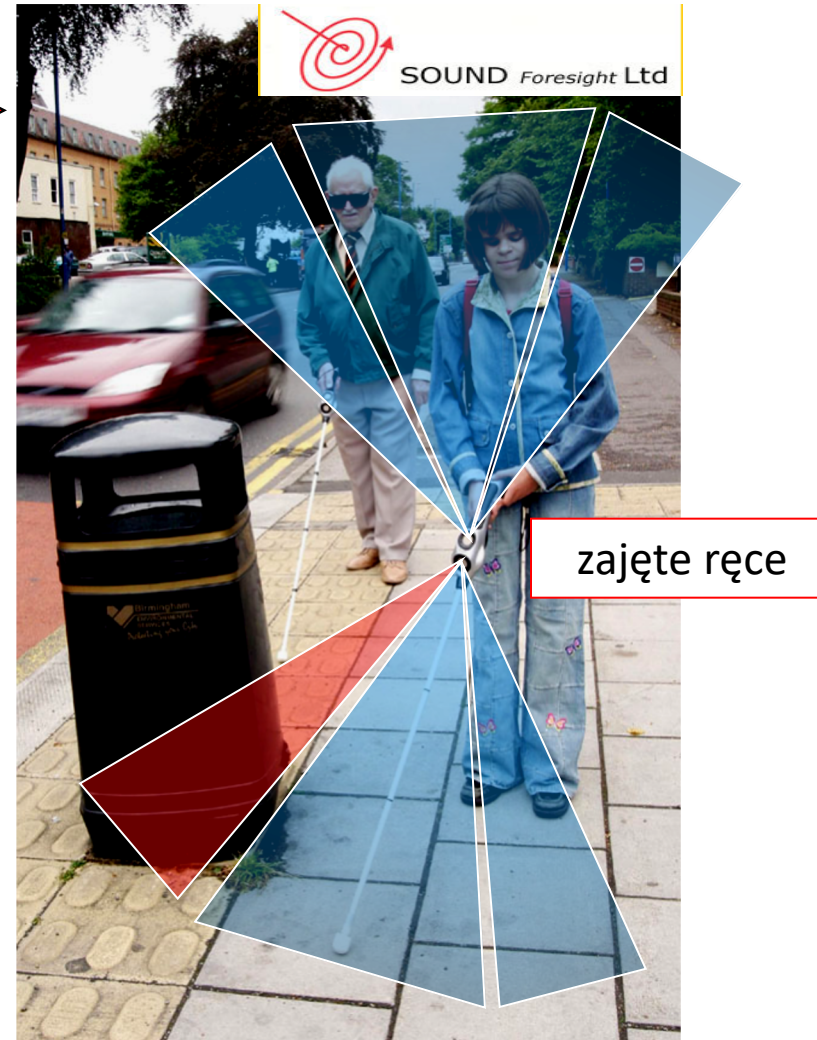
Systemy wspomaganie osób niewidomych

dotyk

Pismo Braille

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
⠁	⠃	⠉	⠙	⠑	⠕	⠗	⠓	⠋	⠊

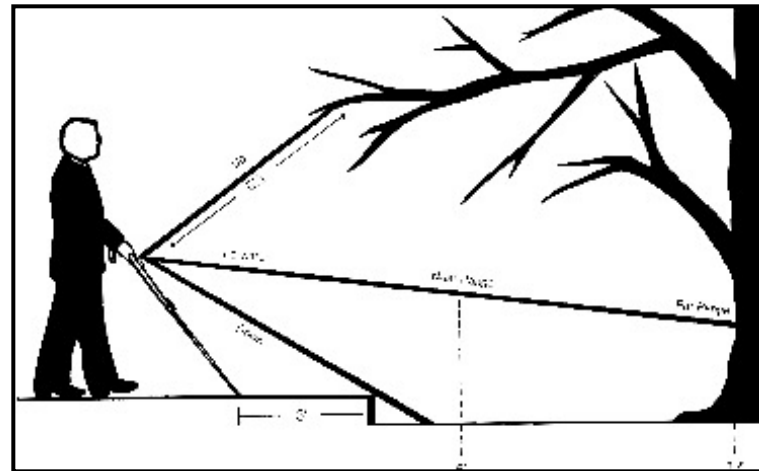

Systemy ostrzegania o przeszkodach

Ulepszenia „białej laski”

- rozszerzone pole wykrywania przeszkód

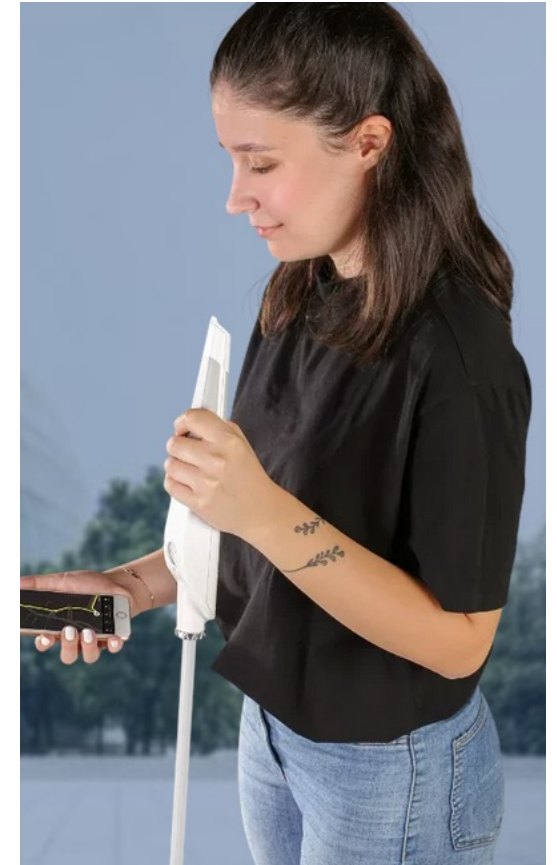
LaserCane, UltraCane, SonarCane

WeWalk system

- wykrywanie przeszkód powyżej klatki piersiowej
- sterowanie głosowe z użyciem smartfona
- nawigacja
- wyszukiwanie obiektów w pobliżu
- informacje o transporcie publicznym
- **trudności w opanowaniu funkcjonalności systemu**
- **cena: 600 \$**

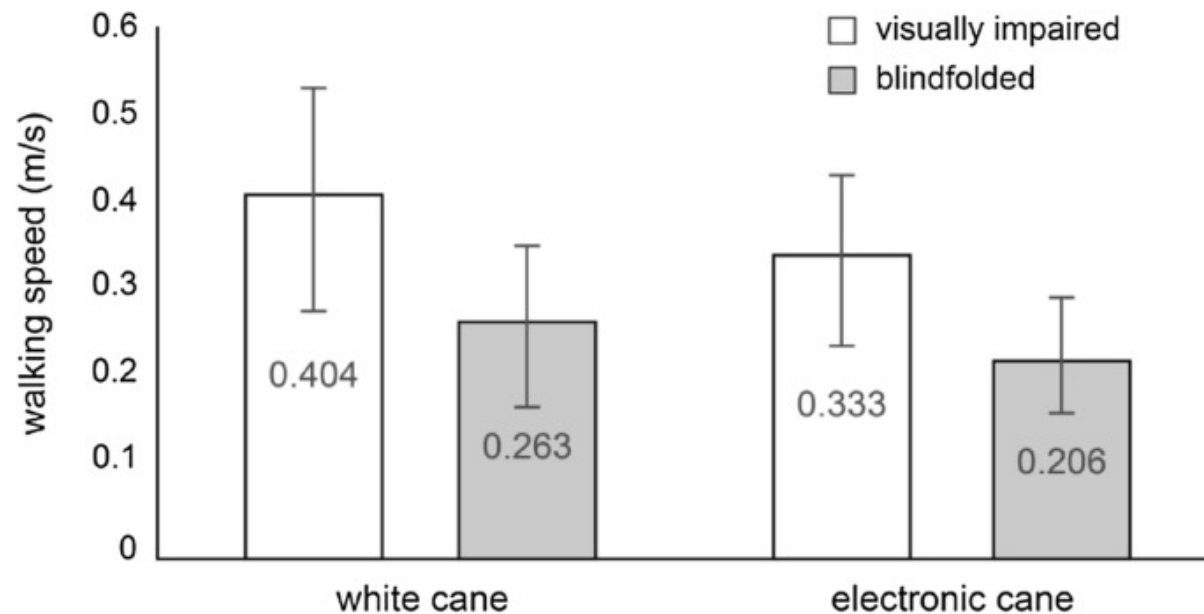
WeWALK LIMITED, UK

<https://www.youtube.com/watch?v=J-VVh5ezqGA>

Laski klasyczne vs. „elektroniczne”

São Paulo State University & Santa Catarina State University, Brazil

- prędkość poruszania jest mniejsza w przypadku użycia lasek usg
- skuteczność wykrywania przeszkód jest podobna
- laska usg wykrywa jednak obiekty wyżej położonych (np. wiszących)

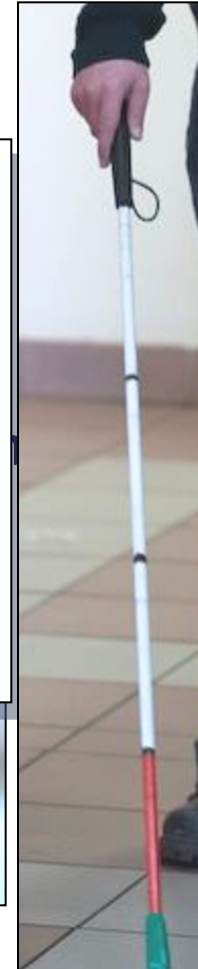
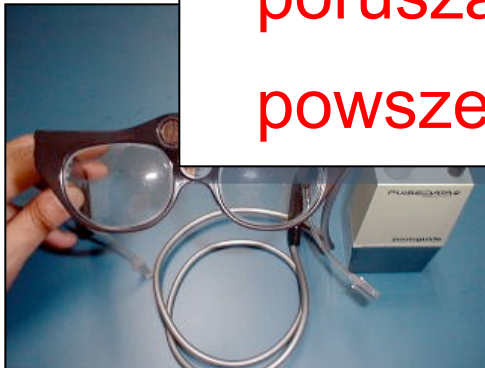
dos Santos, *et al.* Are electronic white canes better than traditional canes? A comparative study with blind and blindfolded participants. *Univ Access Inf Soc* **20**, 93–103 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10209-020-00712-z>

Systemy ostrzegania o przeszkodach

Systemy obrazowania otoczenia:

- złożoność
- d
- n

Dzisiaj, ponad 100 lat po pionierskich pracach Noiszewskiego, urządzenia techniczne wspomagające samodzielne poruszanie się nie są przez niewidomych powszechnie używane!

The VOICE – seeing with sound

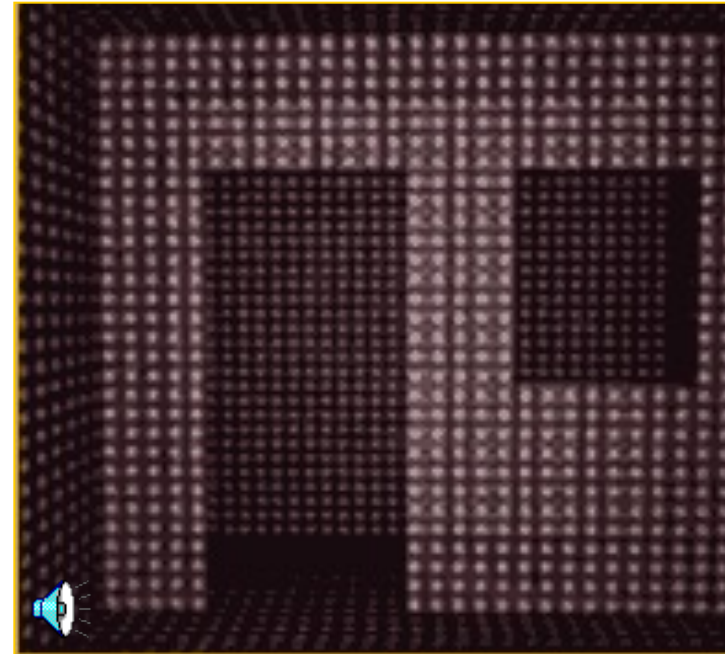
Kod dźwiękowy obrazu:

- częstotliwość – położenie obiektu
- głośność – jasność obiektu

6 miesięcy treningu!

System „Espacio acustico virtual”

Universidad de la Laguna - Tenerife

Punkty emitują
wirtualne źródła dźwięku

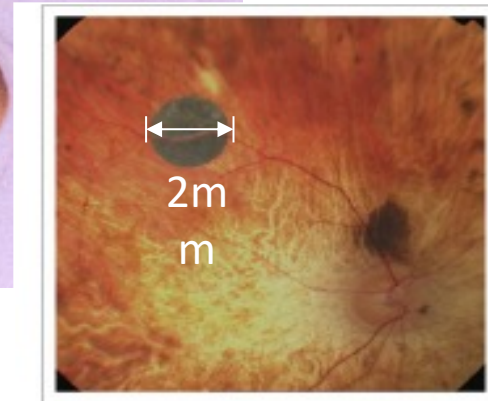
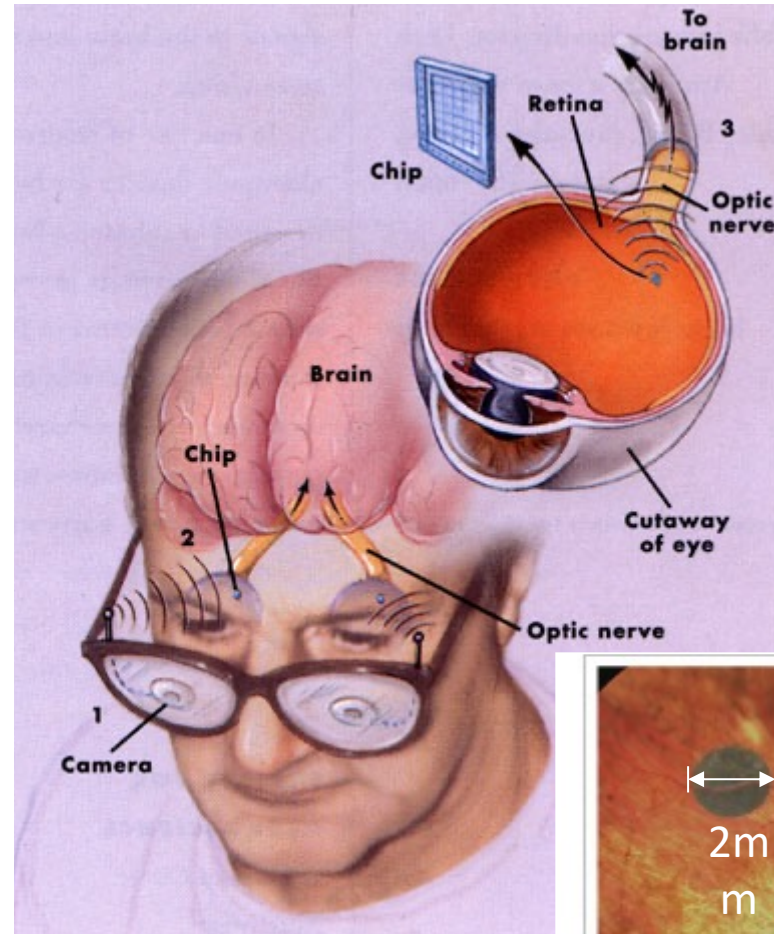
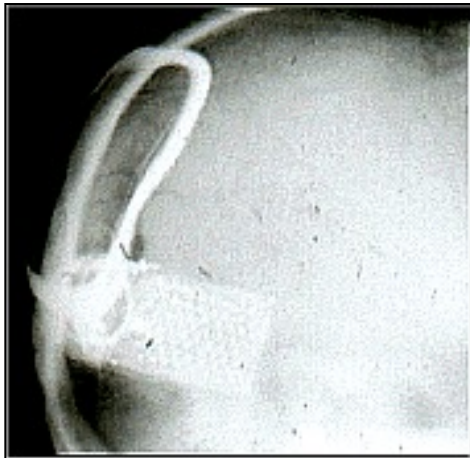

„Protezy wzroku”

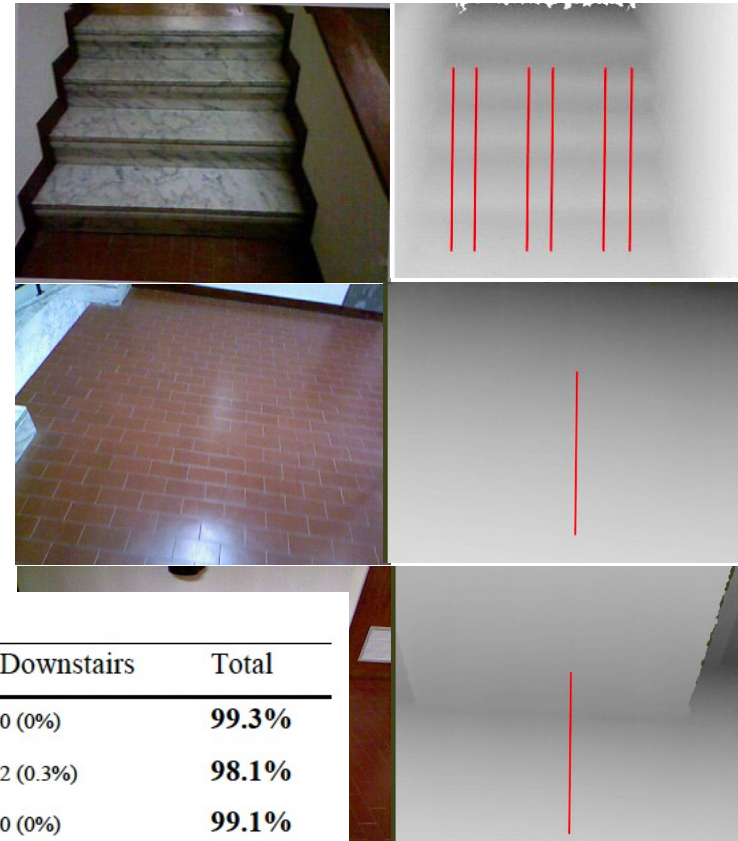
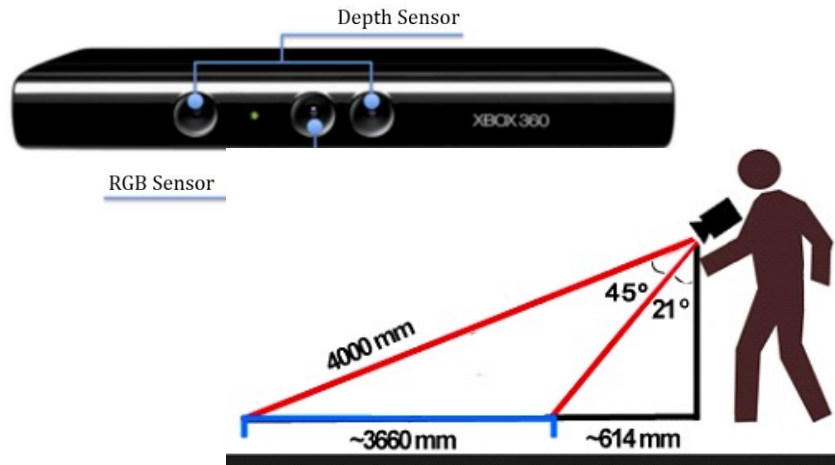
Stephen Chernin / AP

©2000 American Society of Artificial Internal Organs.

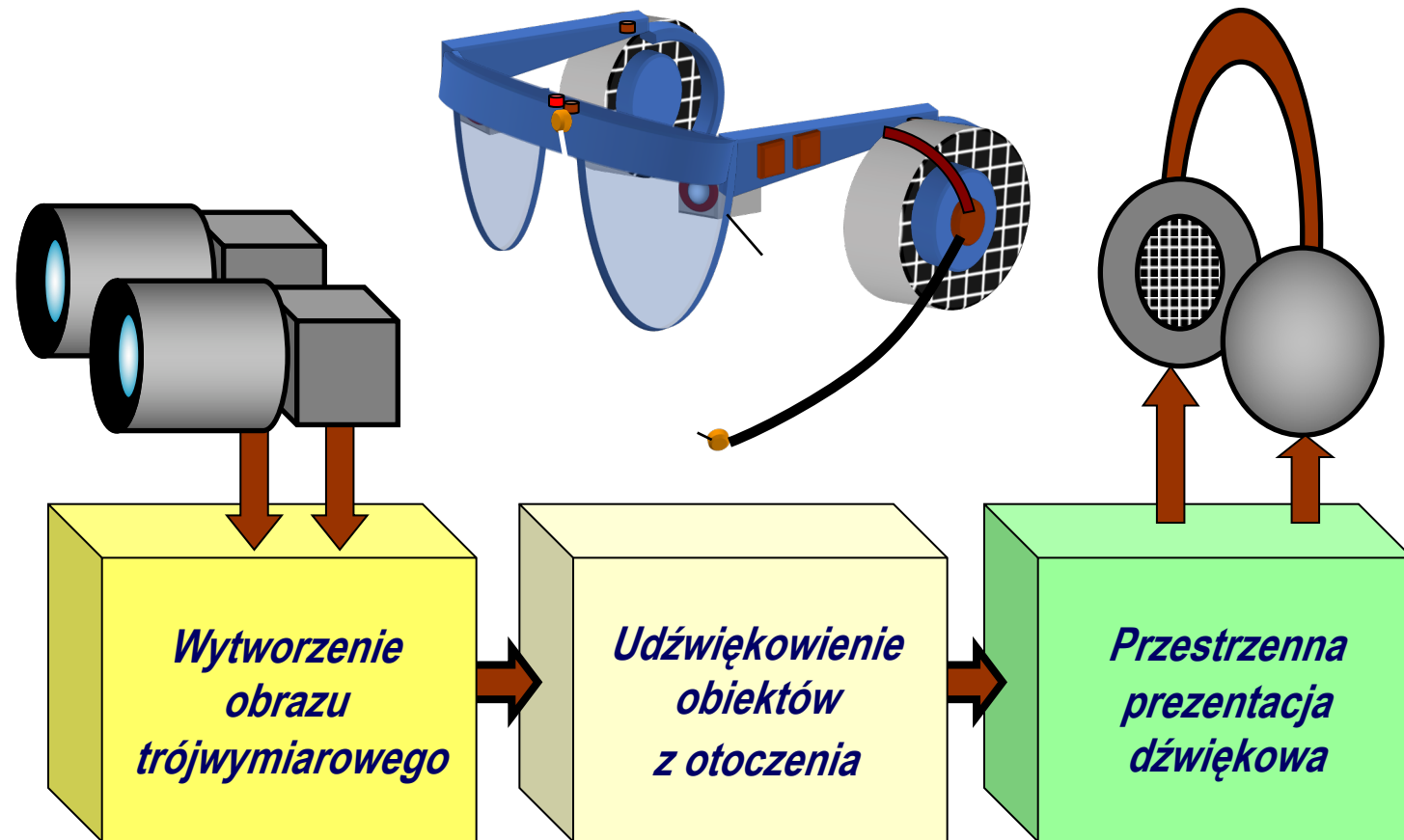
ASR® device implanted in the human eye

System nawigacji wykorzystujący Microsoft Kinect

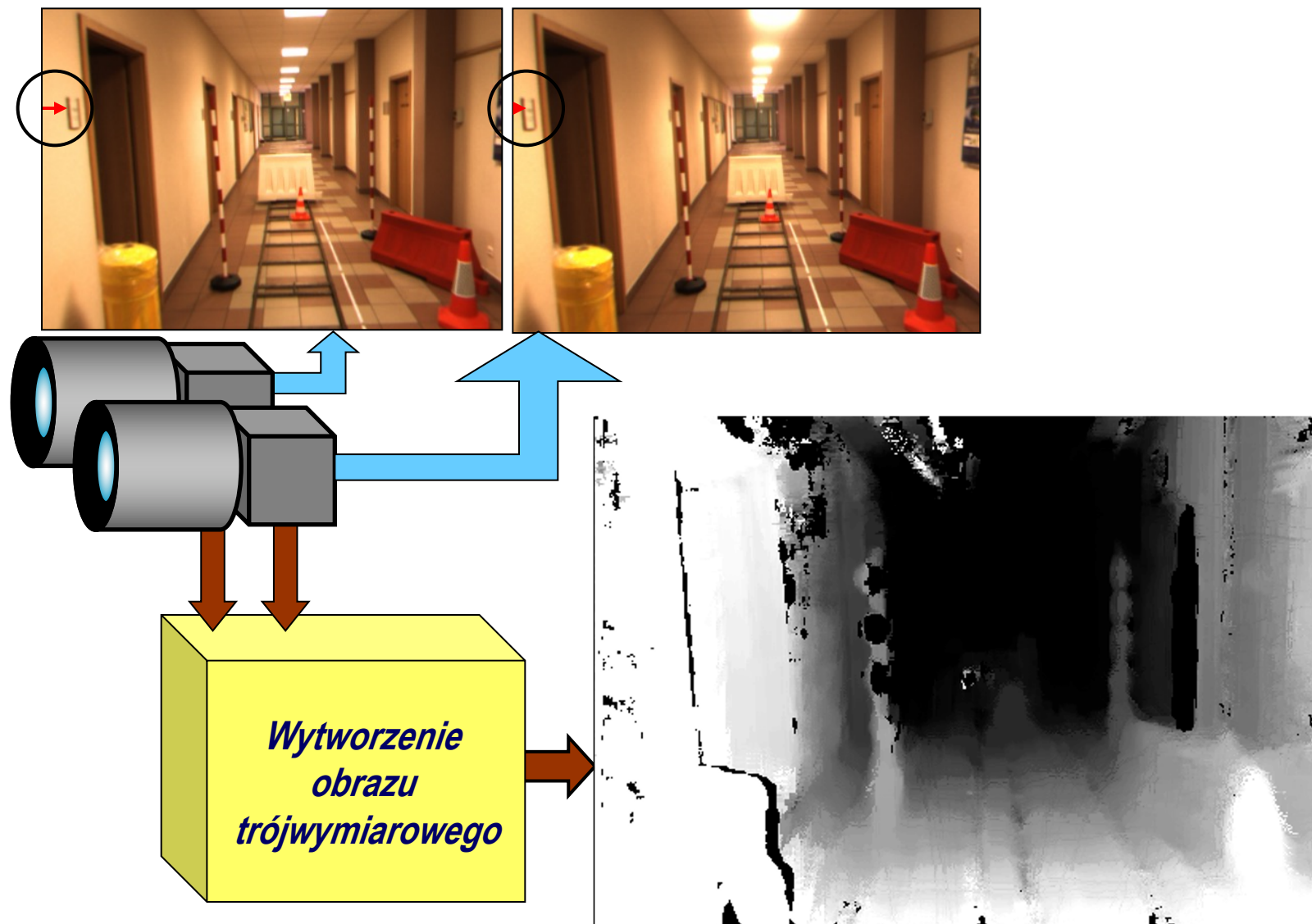

Network outputs	Targets (correct outputs)				
	No obstacle	Obstacle	Upstairs	Downstairs	Total
Obstacle	205 (28.7%)	0 (0%)	1 (0.1%)	0 (0%)	99.3%
No obstacle	0 (0%)	152 (21.3%)	2 (0.3%)	2 (0.3%)	98.1%
Upstairs	2 (0.3%)	0 (0%)	222 (31.9%)	0 (0%)	99.1%
Downstairs	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	128 (17.9%)	100%
Total	98.7%	100%	98.7%	98.5%	99%

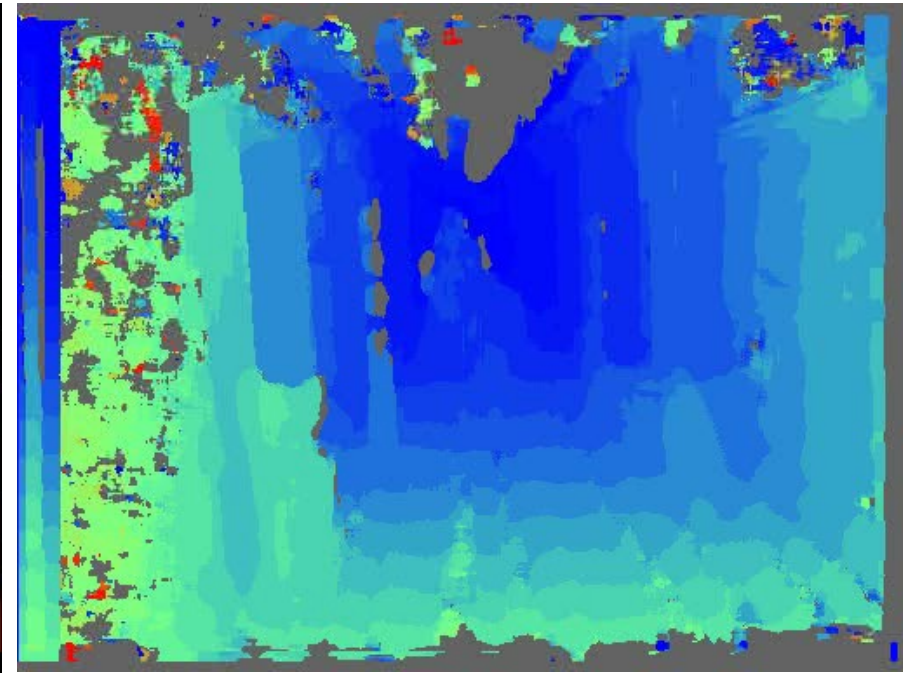
System dźwiękowej prezentacji otoczenia

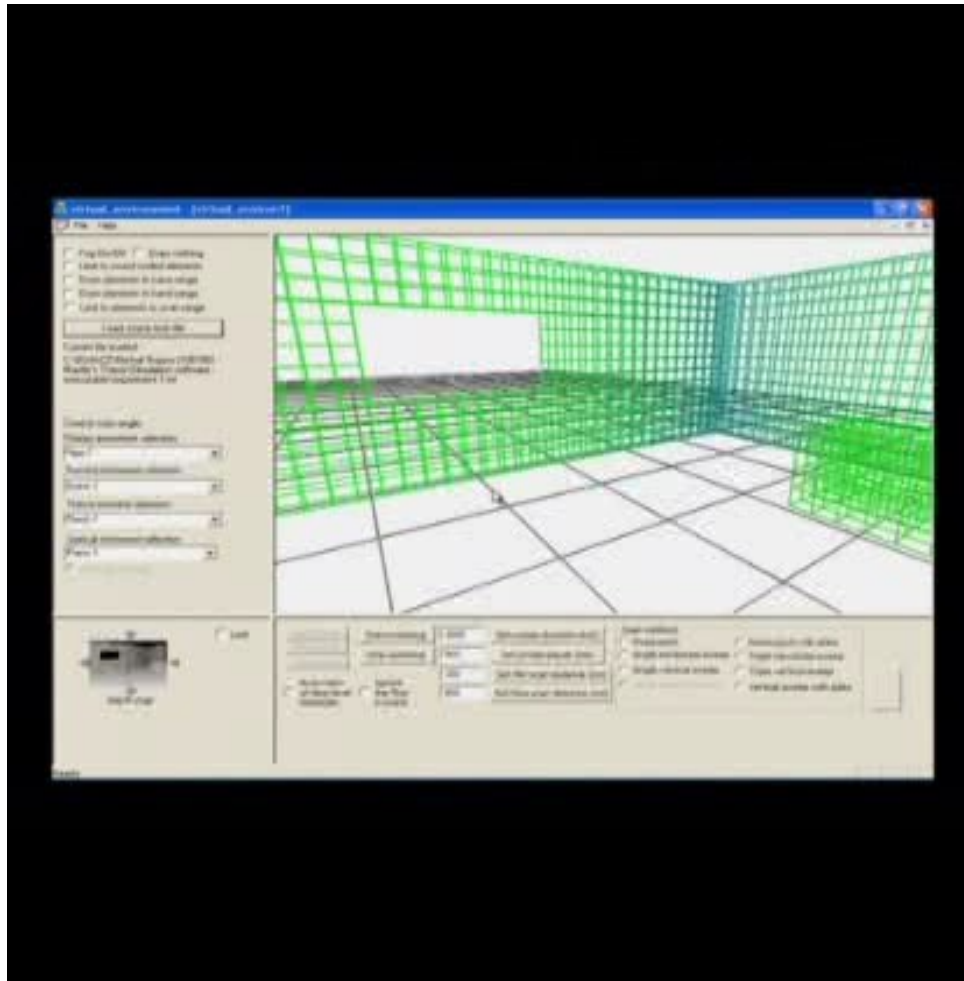
System dźwiękowej prezentacji otoczenia

Obrazowanie odległości

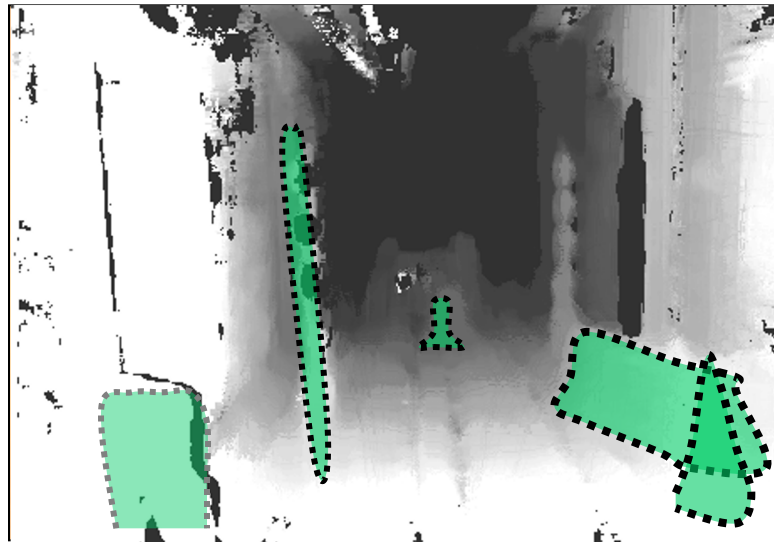

Dźwiękowe obrazowanie otoczenia

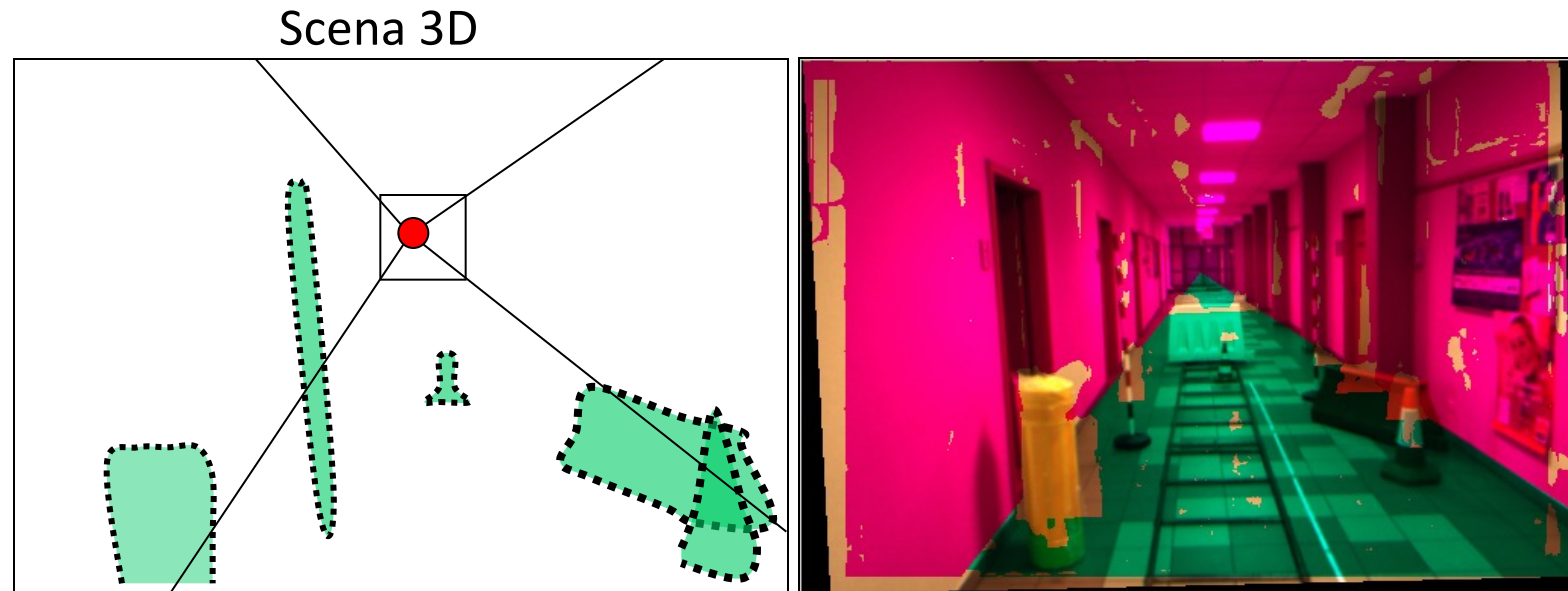
Koncepcja dźwiękowej percepcji sceny

Scena 3D

Obiekty wydzielone ze sceny
są wirtualnymi źródłami dźwięku

Koncepcja dźwiękowej percepcji sceny

Obiekty wydzielone ze sceny
są wirtualnymi źródłami dźwięku

Detekcja płaszczyzn

„Rozpoznawanie” schodów

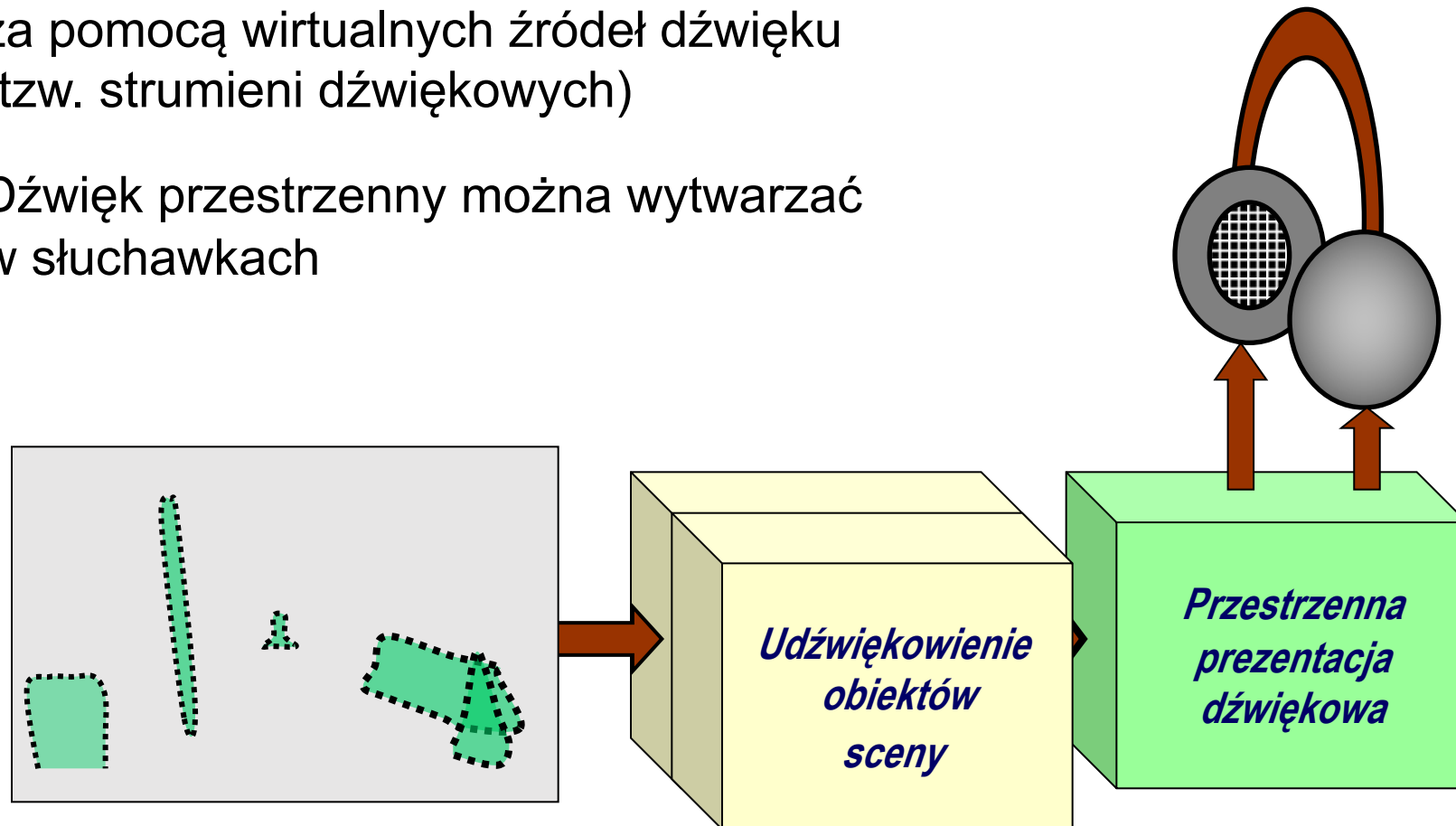

Lokalizacja tekstu w scenie

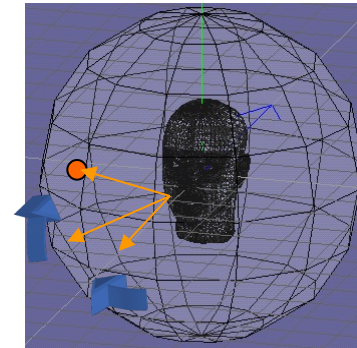
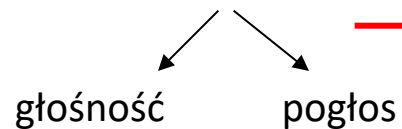
Koncepcja dźwiękowej percepcji sceny

- Rzeczywiste obiekty (i ich cechy) można kodować za pomocą wirtualnych źródeł dźwięku (tzw. strumieni dźwiękowych)
- Dźwięk przestrzenny można wytwarzać w słuchawkach

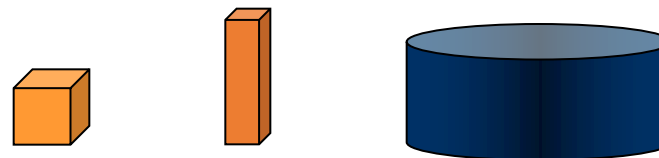
Kodowanie dźwiękowe obiektów sceny

- Lokalizacja obiektu: odległość, kierunek (wzniesienie, azymut)

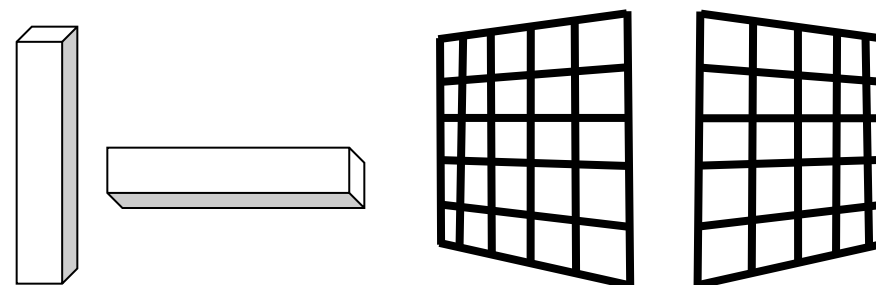

- Ruch obiektu w scenie: efekt Dopplera, zmiana głośności

- Cechy obiektu:

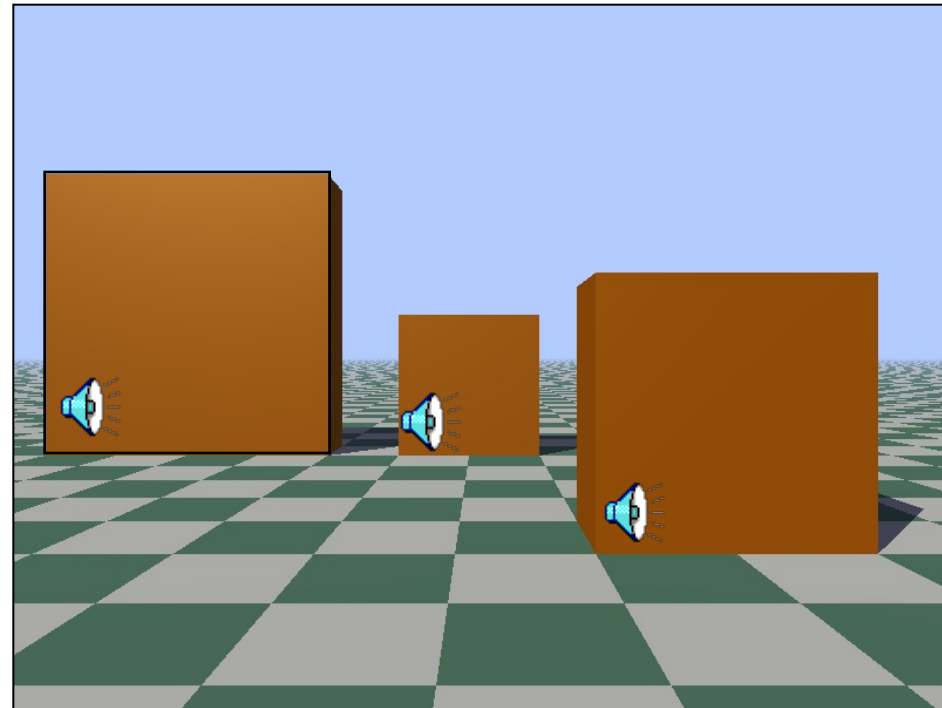

- Orientacja obiektu w scenie:

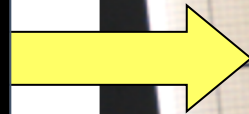
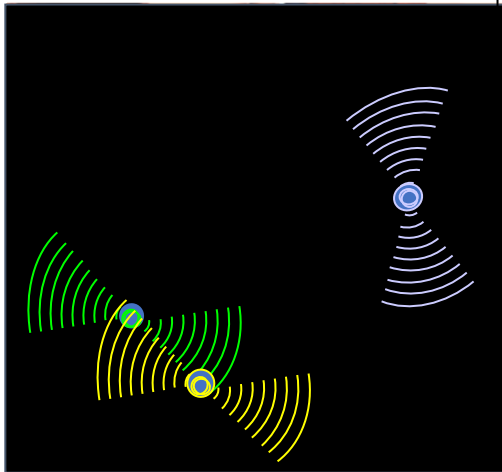

Kodowanie podstawowych cech obiektu

Odległość i wielkość obiektu

Dźwięk przestrzenny

**Ruchome
źródła**

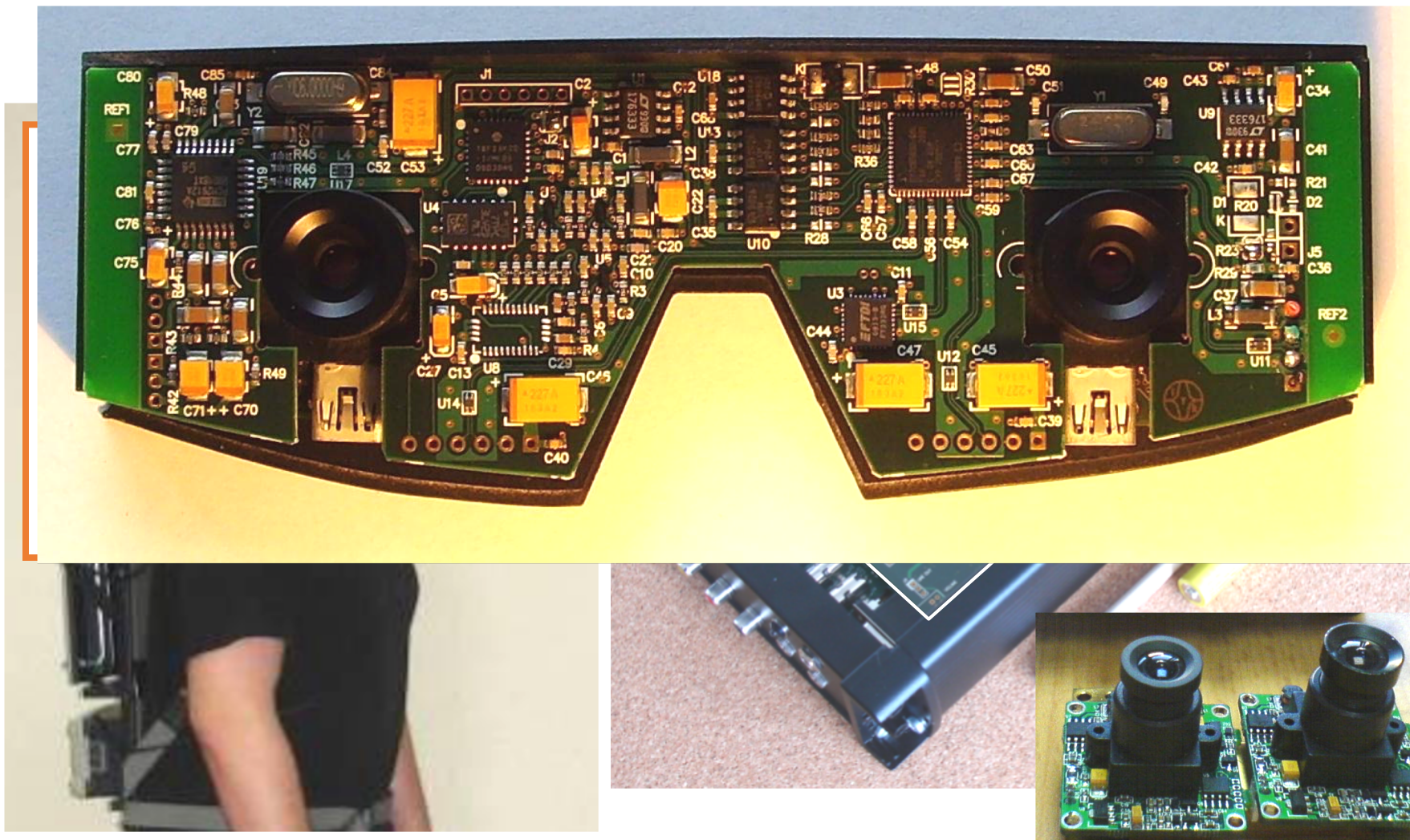
Źródło rzeczywiste

3,1°

Źródło wirtualne

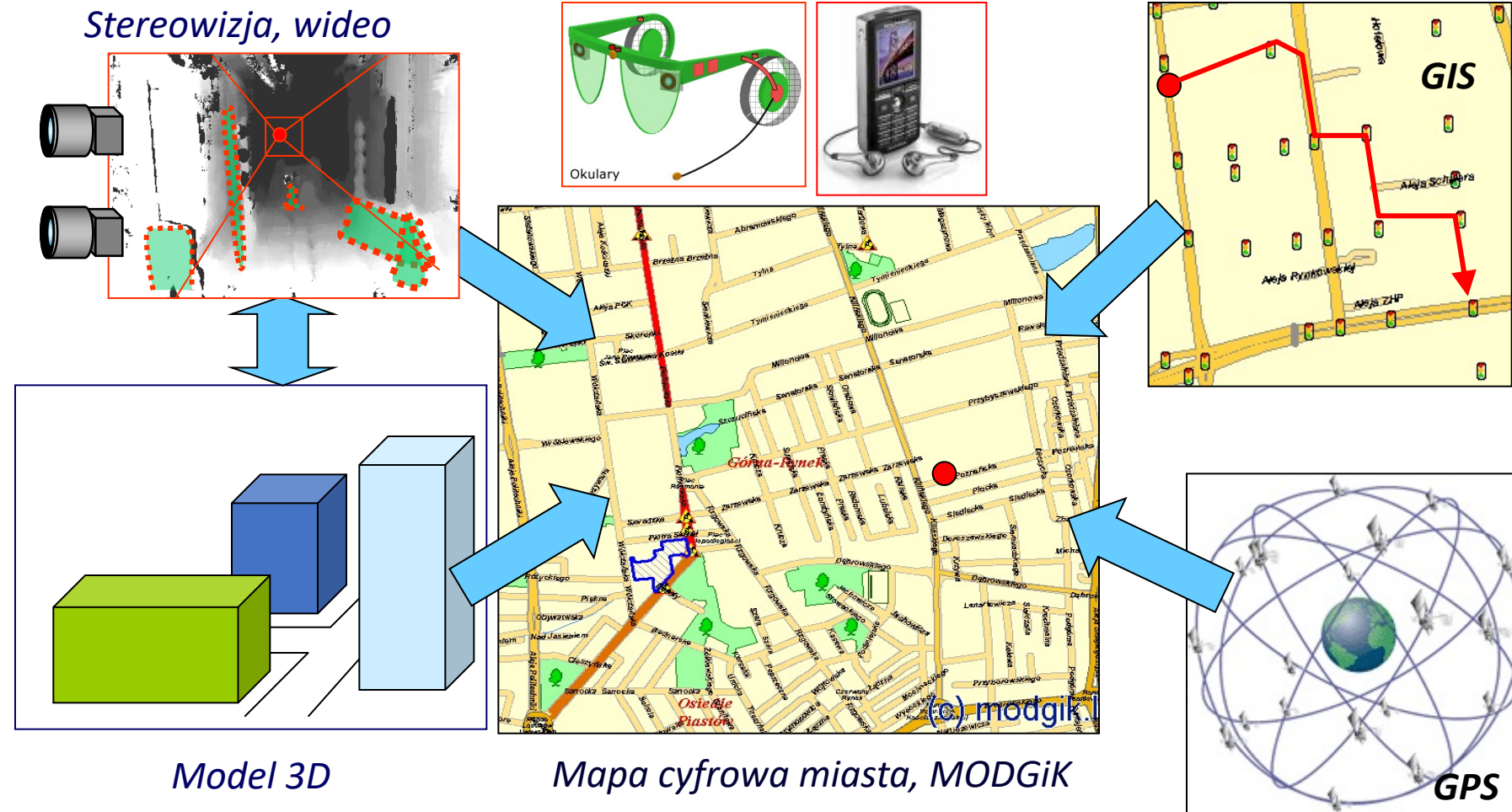
8,1°

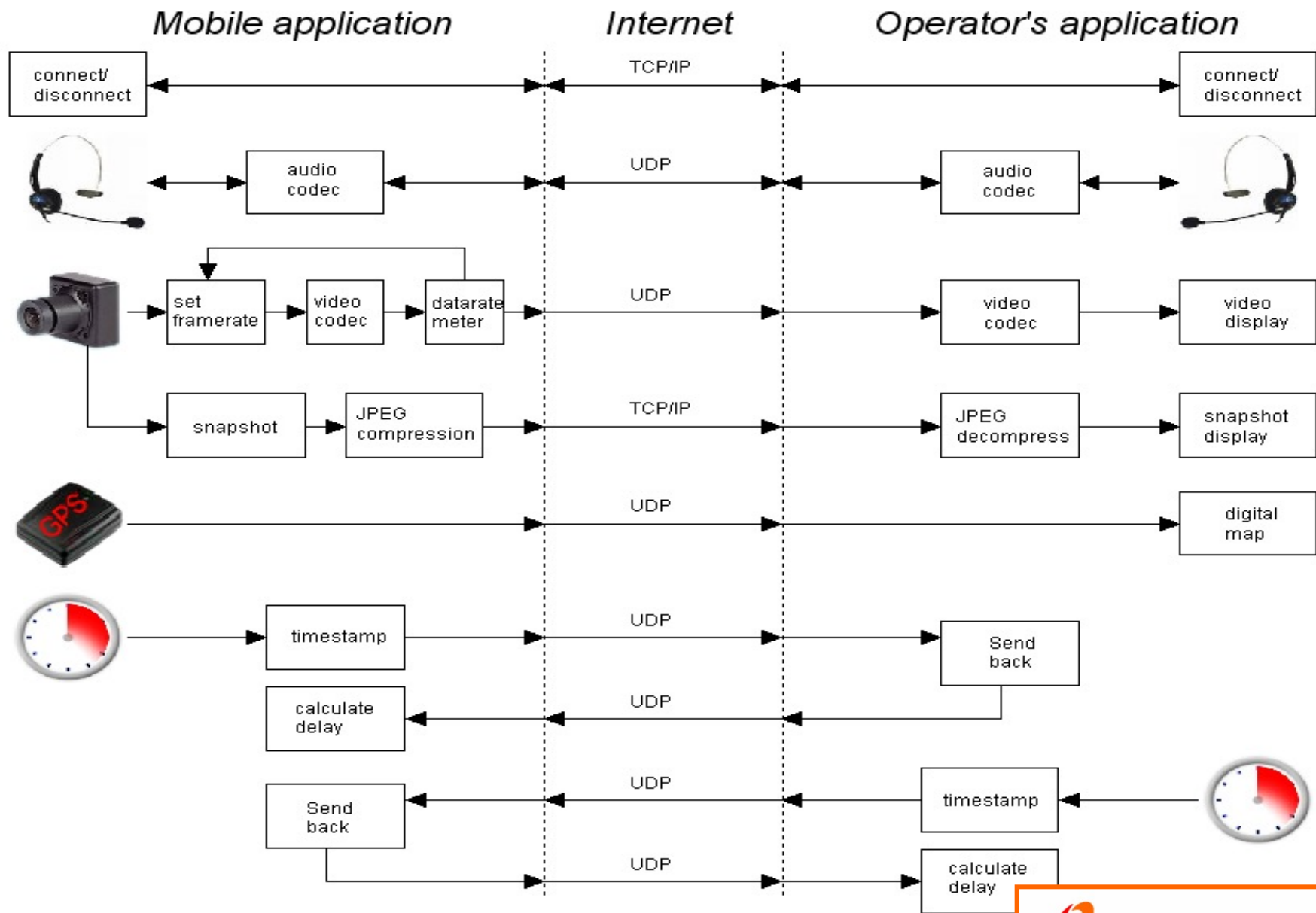
Realizacja systemu

Nawigacja osoby niewidomej

RemoteAssistant

InfoBoard
 Client connected from 63.220.111.70:1134
 Received JPEG stream
 Received JPEG stream
 Client disconnected from 63.220.111.70:1134
 Client connected from 63.220.111.70:1150

63.220.111.70

Uplink ↑   Downlink ↓

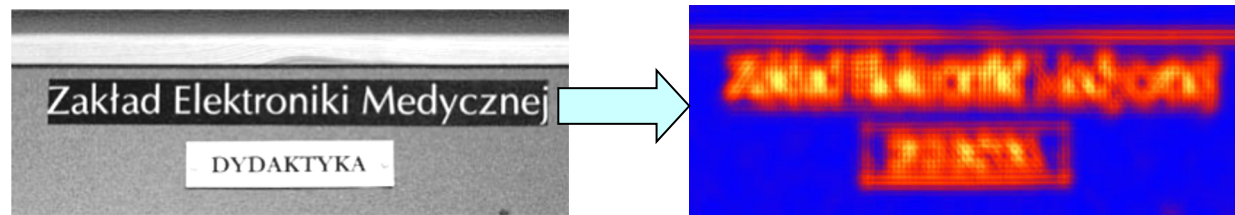
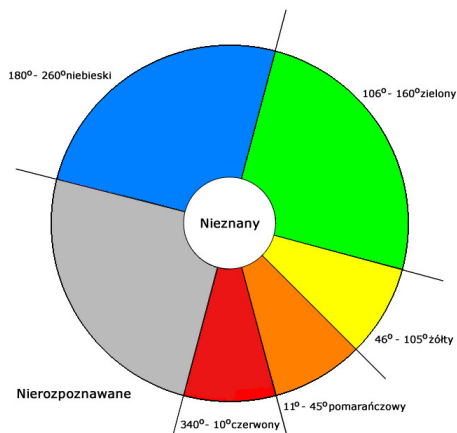
15.3648   15.7348   0.3348

© Politechnika Łódzka, Instytut Elektroniki

Telefon komórkowy z syntezą mowy

Telefon komórkowy jako inteligentny asystent osoby niewidomej:

- funkcje telefonu
- synteza mowy
- nawigacja GPS

Podziękowania

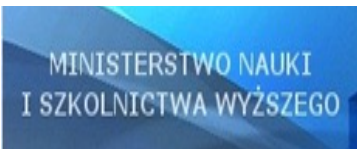
Osobom niewidomym biorącym udział w badaniach

Polskiemu Związkowi Niewidomych w Łodzi

Współpracownikom i doktorantom

Zakładu Elektroniki Medycznej

MNiSW – finansowanie badań